

Молодь і ринок

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 11 (231) листопад 2024

Видається з лютого 2002 року

УДК 051 Журнал “Молодь і ринок” внесений до переліку наукових фахових видань України (категорія “Б”) у галузі педагогічних наук: 011 – Освітні педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886 (додаток 4). Спеціальності: 012 – Дошкільна освіта; 013 – Початкова освіта; 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями); 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 – Спеціальна освіта, наказ МОН України від 24.09.2020 № 1188 (додаток 5).

Засновник і видавець: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24
Видання зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення.
Рішення Національної ради від 26.10.2023 № 1155, ідентифікатор медіа R30-01827

ISSN 2308-4634 (Print) “Молодь і ринок” індексується у таких базах даних: Google Scholar; Polish Scholarly Bibliography (PBN); **ERIH PLUS**; **Index Copernicus** (ICV 2019 = 85.80; ICV 2020 = 82.12; ICV 2021 = 85.55; ICV 2022 = 80.94; ICV 2023 = 84.92)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2617-0825.11/231.2024>

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор: Микола ГАЛІВ – *д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Іван БАХОВ – *д.пед.н., проф., Міжрегіональна академія управління персоналом*

Наталія БИШЕВЕЦЬ – *к.пед.н., Національний університет фізичного виховання і спорту України*

Галина БЛАВИЧ – *д.пед.н., проф., ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”*

Ірина ЗВАРИЧ – *д.пед.н., проф., Київський національний торговельно-економічний університет*

Микола ПАНТЮК – *д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Тетяна ПАНТЮК – *д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Лукаш ТОМЧИК – *д.соц.н. (педагогіка), Педагогічний університет в Кракові, Польща*

Надія Лаура СЕРДЕНЦЮК – *к.пед.н., Сучавський університет імені Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)*

Даніель УОЛЛЕР – *д.філос.н., Університет Центрального Ланкаширу (м. Престон, Великобританія)*

Марія ЧЕПІЛЬ – *д.пед.н., проф., академік АНВО України, Заслужений діяч науки і техніки України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Сергій ШАРОВ – *к.пед.н., Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

Олександра ЯНКОВИЧ – *д.пед.н., проф., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; д.таблїт., проф., Куявсько-Поморська Академія (м. Бидгощ, Польща)*

Адреса редакції: Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Тел. +38 (068) 502-45-49; e-mail: molodirynok@gmail.com; веб-сайт: <http://mir.dspu.edu.ua>

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету
(протокол № 12 від 28.11.2024)

Посилання на публікації “Молодь і ринок” обов’язкові

Редакція зберігає за собою право скорочувати і виправляти матеріали. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, статистичних даних та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Youth & market

MONTHLY SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL JOURNAL

No. 11 (231) November 2024

Published since February 2002

UDC 051 The journal “Youth and market” is included into the list of scientific professional publications of Ukraine (**category “B”**) in the field of pedagogical sciences: 011 – Educational, pedagogical sciences, the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 02.07.2020 No. 886 (Appendix 4). Specialties: 012 – Preschool education; 013 – Primary education; 014 – Secondary education (due to subject specializations); 015 – Professional education (according to specializations); 016 – Special education, order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 09.24.2020 No. 1188 (Appendix 5).

Founder and published: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Ivan Franko Str., 24, Drohobych, Lviv Region, Ukraine, postal code 82100
Edition is registered in the National Council of Ukraine for Television and Radio Broadcasting.
Decision of the National Council dated 26.10.2023 No. 1155, **media identifier R30-01827**

ISSN 2308-4634 (Print) “Youth and market” is indexed in such databases: Google Scholar; Polish Scholarly
ISSN 2617-0825 (Online) Bibliography (PBN); **ERIH PLUS**; **Index Copernicus** (ICV 2019 = 85.80; ICV 2020 = 82.12; ICV 2021 = 85.55; ICV 2022 = 80.94; ICV 2023 = 84.92)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2617-0825.11/231.2024>

EDITORIAL BOARD

Head editor: Mykola HALIV – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

EDITORIAL BOARD MEMBERS

Ivan BAKHOV – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Interregional Academy of Personnel Management*

Nataliya BYSHEVETS – *Candidate of Pedagogic Sciences, National University of Physical Education and Sports of Ukraine*

Halyna BILAVYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., SHEE “Vasyl Stefanyk Precarpathian National University”*

Iryna ZVARYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Kyiv National University of Trade and Economics*

Mykola PANTYUK – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Tetyana PANTYUK – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Lukasz TOMCZYK – *Doctor of Social Sciences (Pedagogic), Pedagogical University of Cracow, Poland*

Nadia Laura SERDENCUC – *Candidate of Pedagogic Sciences, Stefan cel Mare University from Suceava (Romania)*

Daniel WALLER – *Doctor of Philosophy Sciences, University of Central Lancashire (Preston, UK)*

Mariya CHEPIL – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Academician of the Academy of Higher Education of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Sergii SHAROV – *Candidate of Pedagogic Sciences, Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University*

Oleksandra YANKOVYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University*

Editorial office: Ukraine 82100, Lviv region, Drohobych, Ivan Franko, 24 str,
Tel. +38 (068) 502-45-49; e-mail: molodirynok@gmail.com; website: <http://mir.dspu.edu.ua>

Recommended for publication by Academic Council of Drohobych State Pedagogical University
(protocol No. 12, 28.11.2024)

Links to the publication of “Youth and market” obligatory

Edition reserves the right to shrink and correct the matter. Articles signed by author express their own point of view.

Authors of publications are responsible for the accuracy of facts, quotations, private names, geographical names, statistics etc.

Молодь і ринок

№ 11 (231) листопад 2024

ЗМІСТ

Юлія Колісник-Гуменюк Інноваційні засади та модернізація професійної підготовки у вищій художньо-педагогічній освіті.....	7
Nataliya Mukan, Svitlana Kozubska Professional communicative competence of it specialists in a foreign language: scientific and pedagogical discourse of the problem.....	12
Оксана Ісасва, Ганна Шайнер Роль професійних якостей у становленні майбутнього лікаря.....	19
Микола Корець, Вадим Міщанчук Місце і роль основ підприємництва у профільному технологічному навчанні старшокласників.....	23
Надія Стеценко, Галина Ткачук Особливості організації самостійної роботи учнів з використанням цифрових ресурсів.....	28
Оксана Станіченко, Віра Поліщук, Тетяна Цегельник Цифрова компетентність логопеда у вимірі сучасного дискурсу НУШ.....	36
Дмитро Кільдеров, Анна Логвиненко Особливості фахової підготовки вчителів технологій з історії трудового та професійного навчання.....	41
Лариса Сливка Деякі аспекти проблеми статевого виховання дітей та юнацтва в загальноосвітніх школах закордоння.....	45
Світлана Вербещук, Надія Луцан, Інна Червінська Методика формування монологічного мовлення молодших школярів засобами медіаосвіти.....	50
Тетяна Собченко Неперервне професійне зростання майбутніх офіцерів як психолого педагогічна проблема.....	55
Ірина Западінська Полікультурна компетентність майбутніх перекладачів як наукова дефініція та вимога сьогодення.....	59
Іван Трегуб, Володимир Трегуб, Євгеній Напара Розробка маятникового двигуна зовнішнього згоряння та його перспективи.....	64
Наталія Матвєєва Особливості стратегування інклюзивного середовища закладу освіти.....	70
Надія Дудник, Андрій Дмитришин Розвиток індивідуальної траєкторії педагога у створенні емоційно сприятливого середовища в освітньому процесі.....	75

Youth & market

No. 11 (231) November 2024

CONTENTS

Yuliia Kolisnyk-Humeniuk Innovative principles and modernization of professional training in higher artistic and pedagogical education.....	7
Nataliya Mukan, Svitlana Kozubska Professional communicative competence of it specialists in a foreign language: scientific and pedagogical discourse of the problem.....	12
Oksana Isayeva, Hanna Shayner The role of professional qualities in the creation future doctor.....	19
Mykola Korets, Vadym Mishchanchuk Place and role of the fundamentals of entrepreneurship in specialized technological education for senior students.....	23
Nadia Stecenko, Halyna Tkachuk Features of organizing students' independent work using digital resources.....	28
Oksana Stanichenko, Vira Polishchuk, Tetiana Tsehelnik Digital competence of a speech therapist in the context of the modern discourse of the New Ukrainian School.....	36
Dmytro Kilderov, Anna Logvinenko Features of professional training of technology teachers in history of labour and vocational education.....	41
Larysa Slyvka Some aspects of the problem of sex education of children and youth in secondary schools abroad.....	45
Svitlana Verbeshchuk, Nadia Lutsan, Inna Chervinska Method of forming monological speech of younger school students through media education.....	50
Tetyana Sobchenko Continuous professional growth of future officers as a psychological and pedagogical problem.....	55
Iryna Zapadynska Polycultural competence of future translators as a scientific definition and today's requirement.....	59
Ivan Ttregub, Volodymyr Tregub, Yevhenii Napara Development of a pendulum engine with external combustion and its prospects.....	64
Nataliia Matveieva Features of the strategy of the inclusive environment of the educational institution.....	70
Nadiia Dudnyk, Andrii Dmytryshyn Development of the individual trajectory of the pedagogue in creating an emotionally supportive environment in the educational process.....	75

Оксана Станіченко, PhD, доктор філософії, старший викладач кафедри педагогіки, психології та дошкільної освіти Обласного коледжу “Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С. Макаренка” Полтавської обласної ради
Віра Поліщук, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Тетяна Цегельник, доктор філософії, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЛОГОПЕДА У ВИМІРІ СУЧАСНОГО ДИСКУРСУ НУШ

У статті проаналізовано сутність та особливості цифрової компетентності логопеда у вимірі сучасного дискурсу Нової української школи, що і зумовлено метою дослідження. Компонентами цифрової компетентності логопеда авторами визначено: 1) інформаційну грамотність; 2) комунікаційну грамотність; 3) технічні навички; 4) креативність у використанні цифрових інструментів. Авторами детально розкрито потенціал застосування цифрових інструментів (їх функціонал, особливості та цінність) у логопедичній практиці (Logoprog, Speech Therapy, Tactus Therapy, ТОМЕ, ГРАМОТЕЙКА). У статті наголошується, що перспектива розвитку цифрової компетентності логопедів у рамках НУШ є багатообіцяючою через підвищення кваліфікації, впровадження спеціальних тренінгів і навчальних курсів (онлайн-курси для педагогів від Міністерства освіти і науки України; “Інклюзивний простір. Практичні кроки” на Prometheus; “Дія. Цифрова освіта” та ін.).

Ключові слова: професійна діяльність; компетентність; цифрові технології; Нова українська школа; корекційна робота.

Літ. 15.

Oksana Stanichenko, PhD, Doctor of Philosophy, Senior Lecturer of the Pedagogy, Psychology and Preschool Education Department, Regional College “Kremenchuk Humanitarian and Technological Academy named after A.S. Makarenko”, Poltava Regional Council
Vira Polishchuk, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor, Professor of the Special and Inclusive Education Department, Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University
Tetiana Tsehelnik, Doctor of Sciences (Philosophy), Associate Professor, Associate Professor of the Special and Inclusive Education Department, Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

DIGITAL COMPETENCE OF A SPEECH THERAPIST IN THE CONTEXT OF THE MODERN DISCOURSE OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

This article analyzes the essence and specific features of the digital competence of a speech therapist within the context of the New Ukrainian School (NUS) framework, which serves as the study's primary objective. The term “digital competence of a speech therapist” is defined by the authors as a set of knowledge, skills, and attitudes toward the effective use of digital technologies in their professional practice to improve the quality of speech correction. The digital competence of a speech therapist encompasses the following key aspects: 1) the ability to work with digital tools for the diagnosis and therapy of speech disorders; 2) knowledge of platforms for remote learning and interactive communication; 3) skills in creating multimedia materials for speech therapy sessions; and 4) ensuring security in the digital environment. The components of a speech therapist's digital competence identified by the authors include: 1) information literacy; 2) communication literacy; 3) technical skills; and 4) creativity in utilizing digital tools. The authors detail the potential for applying digital tools (their functionality, specific features, and value) in speech therapy practice to enhance the effectiveness of diagnosing speech disorders (Logoprog, Speech Therapy, Tactus Therapy, ТОМЕ, Hramoteyka). The authors emphasize that the future development of digital competence among speech therapists within the NUS framework holds promising potential, made possible through professional development, implementation of specialized training programs, and educational courses that help speech therapists not only master new digital tools but also understand their applications for improving corrective work (e.g., online courses for educators provided by the Ministry of Education and Science of Ukraine; the “Inclusive Space: Practical Steps” course on Prometheus; “Action (Diya). Digital Education”, among others). Thus, within the framework of

the New Ukrainian School, the digital competence of a speech therapist becomes not only a technical skill but also a key pedagogical competency.

Keywords: *professional activity; competence; digital technologies; New Ukrainian School; corrective work.*

Постановка проблеми. Сучасна система освіти в Україні зазнає суттєвих змін у рамках Нової української школи (НУШ), що спрямована на підвищення якості освітнього процесу через інтеграцію інноваційних методів навчання та цифрових технологій. Особливу роль у цьому контексті відіграє забезпечення доступу до якісних освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами, зокрема через розвиток логопедичної підтримки. В умовах цифрової трансформації суспільства цифрова компетентність педагогів, зокрема, логопедів, стає критично важливою для ефективного виконання ними професійних обов'язків. Фахівці-логопеди мають адаптувати свої навички до швидких технологічних змін, оскільки цифрові технології здатні суттєво розширити можливості для діагностики, корекції та розвитку мовленнєвих навичок учнів. На сьогодні цифрова компетентність логопеда виходить на перший план, адже від неї залежить успішність застосування інтерактивних платформ, спеціалізованих програм для розвитку мовлення та інших інструментів, які полегшують процес корекційного навчання.

Так, у сучасних умовах виникла необхідність перегляду підходів до підготовки та підвищення кваліфікації логопедів, що зумовлено важливістю розвитку їх здатності використовувати цифрові засоби для планування та реалізації індивідуальних навчальних програм, створення інтерактивних матеріалів, поліпшення комунікації з учнями і їхніми батьками. Зі сказаного випливає, що цифрова компетентність логопеда у вимірі сучасного дискурсу НУШ є необхідною умовою для забезпечення якісної та інклюзивної освіти в Україні. Ми розуміємо, що цифрова компетентність посідає сьогодні чільне місце серед компетентностей та слугує основою для професійного становлення, входячи до десяти основних компетентностей, що зазначені у Концепції Нової української школи (2016) [5].

Аналіз останніх публікацій та досліджень показує, що цифрова компетентність є предметом багатьох досліджень, зокрема як сучасні освітні феномени цифрову компетентність розглядають Л. Гаврілова, Я. Топольник, С. Толочко, Н. Henseruk, О. Спірін, О. Овчарук, О. Тепла, І. Дубровіна, Ю. Силенко та ін. Натомість Т. Цегельник, Г. Захарова, Ю. Силенко визначають інформаційно-цифрову компетентність; І. Воротникова окреслює умови формування цифрової компетентності; І. Гребеник формулює принципи та функції цифрової компетентності. Деякі інші аспекти формування цифрової компетентності засобами сучасних інноваційних технологій у межах освітнього процесу при про-

фесійно-педагогічній підготовці майбутніх фахівців окреслюється у працях [9; 15].

Вагомість формування цифрової компетентності у педагогів та чіткого алгоритму її набуття зумовлюється положенням про Єдиний державний веб-портал цифрової освіти “Дія. Цифрова освіта”, де окреслено інформаційно-телекомунікаційну систему з широким спектром контенту, що формує цифрову освіту [6].

Мета дослідження – проаналізувати сутність та особливості цифрової компетентності логопеда у вимірі сучасного дискурсу Нової української школи.

Основний виклад матеріалу. Розкриємо сутність поняття “цифрова компетентність”.

Концепція розвитку цифрових компетентностей, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України (2021), цифрову компетентність тлумачить як “динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, інших особистих якостей у сфері інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, котра визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність із використанням таких технологій” [4].

Натомість Рамка цифрової компетентності DigComp 2.1 (2017) ототожнює поняття “цифрова компетентність” з “упевненим та ґрунтовним користуванням засобами інформаційно-комунікаційних технологій (КТ) у роботі (можливості працевлаштування), освіті, дозвіллі, залученні та діяльності в житті суспільства, необхідними для повсякденного соціально-економічного життя” [7].

Як сучасні освітні феномени цифрову компетентність розглядають низка вчених, зокрема Л. Гаврілова [2], Я. Топольник [2], С. Толочко [14], Н. Henseruk [13], трактуючи її як “сукупності знань, умінь, здібностей та різноманітних показників застосування цифрових технологій для комунікації, колаборації та професійного розвитку, пов'язана з пошуком, створенням та поширенням цифрових ресурсів, керуванням та організацією використання цифрових технологій в освітньому процесі та здійсненні наукових досліджень, індивідуалізації оцінювання; удосконалює інклюзію, персоналізацію та сприяє активному залученню здобувачів освіти; характеризується креативним та відповідальним використанням цифрових технологій для обробки інформації, спілкування, виготовлення контенту, достатку та вирішення проблем” [14].

Натомість О. Спірін та О. Овчарук у енциклопедії освіти цифрову компетентність розуміють, як “здатність особистості впевнено та ґрунтовно користуватися засобами цифрових технологій у таких

сферах, як професійна діяльність і працевлаштування, освіта, дозвілля, громадська діяльність, що є життєво необхідними для участі у щоденному соціально-економічному житті” [10, 1095]. Автори О. Тепла та ін., розглядаючи цифрову компетентність педагога з позиції інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти у світлі сучасних викликів, зазначаються під поняттям “комплекс знань, умінь, навичок використання цифрових технологій для комунікації, співпраці та професійного розвитку і зростання, пошуку, створення та поширення цифрових ресурсів, організації освітнього процесу та виконання наукових досліджень, оброблення інформації, спілкування, створення навчального контенту і вирішення виробничих питань” [11, 102].

Науковці Т. Цегельник, Г. Захарова, Ю. Силенко визначають інформаційно-цифрову компетентність як таку сукупність “знань, навичок, умінь і вмінь, необхідних для ефективного використання інформаційних і комунікаційних технологій для досягнення особистих, професійних та соціальних цілей у сучасному інформаційному суспільстві” [12, 32]. Вони, зокрема, наголошують, що “конкурентоздатний фахівець-педагог має володіти інноваційним мисленням, що допоможе сформувати складні навички розв’язування педагогічних проблем та упродовжувати сучасні активні методи навчання. А отже, новими спеціалізованими навичками, що дозволять суб’єкт-суб’єкту взаємодію, проектування технології та їх реалізацію, виступають мета-навички, тобто такі, які дають змогу майбутньому фахівцеві ефективно керувати власним навчанням та розвитком” [12, 32].

Зі свого боку, І. Воротникова формує умови формування цифрової компетентності, що обумовлюються цифровізацією освіти та розробленістю нормативно-правових документів; критеріями розвитку цифрової компетентності; розробленістю наукових, навчально-методичних ресурсів; імплементацією світових та українських проєктів щодо цифровізації в освітній процес; мотивацією педагога до професійного розвитку тощо [1, 104–110]. До принципів формування цифрової компетентності І. Гребеник відносить системність, безперервність, діяльність, саморозвиток [3, 22]. Функціями компетентності визначено: пізнавальну, розвиткову, оцінну, адаптивну. Деякі інші аспекти формування цифрової компетентності засобами сучасних інноваційних технологій у межах освітнього процесу при професійно-педагогічній підготовці майбутніх фахівців окреслюються у працях [9; 15].

Отже, проаналізувавши різні погляди науковців та дослідників, зіставивши їхні результати досліджень, під поняттям “цифрова компетентність логопеда” ми розуміємо сукупність знань, навичок і ставлення до ефективного використання цифрових

технологій у своїй професійній діяльності для поліпшення якості мовленнєвої корекції. Цифрова компетентність логопеда охоплює кореляцію таких складових, як 1) вміння працювати з цифровими інструментами для діагностики та терапії мовленнєвих порушень; 2) знання платформ для дистанційного навчання та інтерактивного спілкування, що дають змогу підтримувати зв’язок з учнями та їхніми батьками в умовах сучасного навчання; 3) навички створення мультимедійних матеріалів для логопедичних занять, що роблять процес навчання інтерактивнішим та цікавішим для учнів; 4) безпека в цифровому середовищі, тобто знання про захист персональних даних дітей і навички безпечного використання інтернет-ресурсів.

Компонентами цифрової компетентності логопеда виділяємо: 1) інформаційну грамотність, що передбачає наявність умінь знаходити, оцінювати та використовувати інформацію з надійних джерел для корекційної роботи; 2) комунікаційну грамотність, що обумовлює здатність використовувати цифрові канали для підтримки ефективної комунікації з дітьми, їхніми батьками та іншими педагогами; 3) технічні навички, що вимагає володіння спеціалізованим програмним забезпеченням для логопедичної діагностики, такими як Logorallye, Tactus Therapy чи інші платформи, адаптовані для різних видів мовленнєвих порушень; 4) креативність у використанні цифрових інструментів, що зумовлює здатність створювати інтерактивні навчальні матеріали, які підтримують залученість учнів до навчання.

Розглянемо потенціал застосування цифрових інструментів у логопедичній практиці, що допоможуть ефективніше здійснювати діагностику мовленнєвих порушень. Так, можуть використовуватись спеціалізовані програми, мобільні додатки, онлайн-ресурси, що зумовлять оцінку мовленнєвих здібностей дитини та допоможуть у складанні індивідуальних планів корекції. Цікавим прикладом слугує **Logopro** (зазвичай це платна програма, але можливі демонстраційні версії або обмежені безкоштовні можливості), що є програмним забезпеченням для діагностики та корекції мовленнєвих порушень, яке включає численні тести для оцінки фонематичного слуху, лексичних і граматичних навичок та вимови. Програма містить набір завдань для різних типів порушень мовлення. Вона дозволяє логопедам відстежувати динаміку розвитку мовлення дитини, отримуючи статистичні дані про прогрес кожного учня.

Ще одним варіантом є **Speech Therapy** (існують як безкоштовні версії, так і платні, що відкривають доступ до більшої кількості функцій) – мобільний додаток, розроблений для логопедичної терапії, орієнтований на роботу з дітьми, що мають труднощі з вимовою звуків. Включає тести для оцінки

вимови та розпізнавання звуків, а також вправи для тренування правильної артикуляції. Логопед може налаштовувати програму під індивідуальні потреби дитини, вибираючи відповідні завдання та вправи.

Ще однією пропозицією є **Tactus Therapy** (більшість модулів програми платні, хоча можуть бути пробні версії з обмеженими можливостями), що є професійною програмою, яка містить низку модулів для терапії мовленнєвих і когнітивних функцій. З її допомогою можна оцінювати мовленнєві здібності дітей з розладами мови та розробляти індивідуальні терапевтичні вправи для розвитку словникового запасу, граматики, розуміння мови. Зібрані дані уможливають створення персоналізованих планів корекції.

Ще одним варіантом є **ТОМЕ (Технології оцінки мовленнєвої ефективності)** (деякі освітні заклади можуть мати доступ до нього через державні програми, але для індивідуального використання він платний), це українське програмне забезпечення, адаптоване під потреби НУШ, призначене для оцінки рівня мовленнєвої компетентності у дітей різного віку. Містить тести для визначення рівня розвитку мовлення, аудіовізуальні вправи та систему збереження даних для аналізу прогресу дитини. Програма також дає змогу створювати графіки та діаграми, які наочно відображають розвиток мовленнєвих навичок.

Ще однією пропозицією є **ГРАМОТЕЙКА** (додаток доступний у безкоштовній версії з обмеженими можливостями, але розширені функції часто вимагають платної підписки), що є українським додатком для мовленнєвої та комунікативної терапії, який розроблений спеціально для дітей з проблемами мовлення. Містить ігри та вправи для тренування лексики, граматики та синтаксису. Дає змогу логопедам оцінювати рівень розвитку мовлення і адаптувати вправи під конкретні потреби дитини, створюючи індивідуальний план терапії.

Відтак, розглянуті цифрові інструменти допомагають логопедам не лише об'єктивно оцінити рівень мовленнєвого розвитку дитини, але й розробити індивідуальний план корекції, спираючись на конкретні потреби. Застосування спеціалізованих цифрових додатків і програмних засобів у роботі логопедів є важливим елементом розвитку їхньої цифрової компетентності та відповідає принципам і вимогам Нової української школи (НУШ). Використання таких технологій не тільки підвищує ефективність роботи логопедів, але й сприяє створенню інклюзивного освітнього середовища, яке підтримує розвиток мовленнєвих навичок у дітей з особливими потребами.

Однак перспектива розвитку цифрової компетентності логопедів у рамках НУШ є багатообіцяючою. Це можливо через підвищення кваліфікації, впровадження спеціальних тренінгів і навчальних

курсів, які допоможуть логопедам не лише освоїти нові цифрові інструменти, але й зрозуміти, як вони можуть бути використані для вдосконалення корекційної роботи. Такими пропозиціями, на сьогодні, є, наприклад, **онлайн-курси для педагогів від Міністерства освіти і науки України**, які регулярно організовують курси та вебінари з розвитку цифрових навичок для педагогів, включаючи логопедів. Беззаперечним варіантом є курс **“Інклюзивний простір. Практичні кроки” на Prometheus**, що допомагає педагогам, включаючи логопедів, освоїти основи інклюзивної освіти та використання цифрових технологій у роботі з дітьми, що мають особливі освітні потреби. А ось навчальні модулі на порталі **“Дія. Цифрова освіта”**, що є державною ініціативою, надає доступ до навчальних матеріалів для підвищення цифрової грамотності, де логопеди можуть навчитися працювати з різноманітними цифровими інструментами для спілкування, зокрема з онлайн-платформами, що забезпечують інтерактивну та дистанційну роботу.

Висновки. Отже, цифрова компетентність логопедів, яка формується завдяки практичному застосуванню цих додатків, включає вміння користуватися технологіями для діагностики, розробки індивідуальних корекційних програм і відстеження прогресу учнів. Логопеди, володіючи необхідними цифровими навичками, можуть використовувати такі інструменти для адаптації корекційного процесу відповідно до потреб кожної дитини, підвищуючи тим самим мотивацію та ефективність навчання. У рамках Нової української школи цифрова компетентність логопеда стає не лише технічним умінням, а й ключовою педагогічною навичкою. Це особливо важливо в умовах сучасної школи, яка орієнтована на персоналізоване навчання та інклюзію. Використання цифрових додатків дає змогу логопедам створювати комфортне середовище для учнів, яке відповідає сучасним освітнім стандартам і допомагає забезпечити якісну корекційну підтримку для дітей з різними рівнями мовленнєвих порушень. Таким чином, розвиток цифрової компетентності логопедів є важливим аспектом для реалізації цілей Нової української школи та формування інклюзивної освітньої системи в Україні загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронникова І.П. Умови формування цифрової компетентності вчителя у післядипломній освіті. *Open educational e-environment of modern University*. 2019. № 6. С. 101–118.
2. Гаврілова Л.Г., Топольник Я.В. Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. № 61. Вип. 5, С. 1–14.
3. Гребеник І.С. Формування цифрової компетентності керівників навчальних закладів. *Open educational e-environment of modern University*. 2019. № 6. С. 17–25.

4. Концепція розвитку цифрових компетентностей, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.10.2024).
5. Концепція Нової української школи, 2016. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 25.10.2024).
6. Положення про Єдиний державний веб-портал цифрової освіти “Дія. Цифрова освіта”, затверджене Постановою КМУ від 10 березня 2021 р. № 184. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/184-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.10.2024).
7. Рамка цифрової компетентності DigComp 2.1 (2017). URL: <http://dystosvita.blogspot.com/2018/02/digcomp-p-2017.html> (дата звернення: 25.10.2024).
8. Семігіна Т., Федюк В. Цифрова компетентність як інструмент регулювання ринку праці. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-41> (дата звернення: 25.10.2024).
9. Силенко Ю., Романцова Я., Лисицька О., Гарбич Я. Інформаційне освітнє середовище як платформа реалізації інформаційно-комунікаційних технологій у ЗВО. *Молодь і ринок*. 2023. № 6–7 (214–215). С. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287944> (дата звернення: 25.10.2024).
10. Спірін О.М., Овчарук О.В. Цифрова компетентність. *Енциклопедія освіти*. Нац. акад. пед. наук України: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. С. 1095–1096.
11. Тепла О.М., Дубровіна І.В., Силенко Ю.В. Цифрова компетентність педагога в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти у світлі сучасних викликів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Вип. 53. С. 100–106. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2023-3-53-100-106> (дата звернення: 25.10.2024).
12. Цегельник Т., Захарова Г., Силенко Ю. Потенціал застосування цифрових технологій в освітньому середовищі ЗВО при підготовці майбутнього педагога. *Молодь і ринок*. 2024. № 5 (225). С. 30–34. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.304926> (дата звернення: 25.10.2024).
13. Henseruk H. Цифрова компетентність як одна із професійно значущих компетентностей майбутніх учителів. *Електронне наукове фахове видання “ВІДКРИТЕ ОСВІТНЄ Е-СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ”*. 2019. № 6. С. 8–16. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019.6.816> (дата звернення: 25.10.2024).
14. Tolochko S., Bordiug N. and Knysh I. Transversal competencies of innovative entrepreneurship professionals in lifelong education. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6. Number 3. pp. 156–165.
15. Vyshkivskaya V., Sylenko Yu., Golikova O., Tselnyk T., Patlaichuk O. Analysis of the Experience and Prospects of the Implementation of the Moodle Platform for the Organization of Distance Learning in Ukrainian Universities. *Environment. Technology. Resources. Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference*. Vol. 2. Hosted by National Military University, Bulgaria; Rezekne Academy of Technologies, Faculty of Engineering, Latvia (June 27, 2024 – June 28, 2024). pp. 512–518. DOI: <https://doi.org/10.17770/etr2024vol2.8078> (дата звернення: 25.10.2024).

REFERENCES

1. Vorotnikova, I.P. (2019). Umovy formuvannya tsyfrovoyi kompetentnosti vchytelya u pislyadyplomniy osviti [Conditions for the formation of digital competence of a teacher in postgraduate education]. *Open educational e-environment of modern University*. No. 6. pp. 101–118. [in Ukrainian].
2. Gavrilo, L.G. & Topolnyk, Y.V. (2017). Tsyfrova kultura, tsyfrova hramotnist, tsyfrova kompetentnist yak suchasni osvichni fenomeni [Digital culture, digital literacy, digital competence as modern educational phenomena]. *Information technologies and teaching aids*, No. 61, issue. 5, pp. 1–14. [in Ukrainian].
3. Hrebenyk, I.S. (2019). Formuvannya tsyfrovoyi kompetentnosti kerivnykiv navchalnykh zakladiv [Formation of digital competence of heads of educational institutions]. *Open educational e-environment of modern University*. No. 6. pp. 17–25. [in Ukrainian].
4. Kontsepsiya rozvytku tsyfrovoykh kompetentnostey, skhvalena rozporядzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrayiny [The concept of the development of digital competences, approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine] dated March 3, 2021 No. 167. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].
5. Kontsepsiya Novoyi ukrayinskoyi shkoly (2016). [Concept of the New Ukrainian School]. Available at: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].
6. Polozhennya pro Yedyny derzhavnyy veb-portal tsyfrovoyi osvity “Diya. Tsyfrova osvita” [Regulations on the Unified State Web Portal of Digital Education “Action. Digital Education”]. Approved by Resolution of the CMU dated March 10, 2021 No. 184. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/184-2021-%D0%BF#Text> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].
7. Ramka tsyfrovoyi kompetentnosti DigComp 2.1 (2017). [DigComp Digital Competence Framework 2.1]. Available at: <http://dystosvita.blogspot.com/2018/02/digcomp-p-2017.html> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].
8. Semigina, T. & Fedyuk, V. (2022). Tsyfrova kompetentnist yak instrument rehulyuvannya rynku pratsi [Digital competence as a tool for regulating the labor market]. *Economy and society*, No. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-41> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].
9. Sylenko, Yu., Romantsova, Ya., Lysytska, O. & Garbych, Ya. (2023) Informatsiynе osvіtne середовище як платформа реалізації інформаційно-комунікаційних технологій у ЗВО [Informational educational environment as a platform for the implementation of information and communication technologies in higher education institutions]. *Youth & market*, No. 6–7 (214–215). pp. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287944> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].
10. Spirin, O.M. & Ovcharuk, O.V. (2021). Tsyfrova kompetentnist [Digital competence]. *Encyclopedia of education*. National Acad. ped. Sciences of Ukraine: 2nd ed., add. and processing Kyiv, pp. 1095–1096. [in Ukrainian].
11. Tepla, O.M., Dubrovina, I.V. & Sylenko, Yu.V. (2023). Tsyfrova kompetentnist pedahoha v informatsiyno-osvitnomu

ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ З ІСТОРІЇ ТРУДОВОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

seredovyshti zakladu vyshchoyi osvity u svitli suchasnykh vyklykiv [Digital competence of the teacher in the information and educational environment of the institution of higher education in the light of modern challenges]. *Bulletin of the Glukhiv National Pedagogical University named after Oleksandr Dovzhenko. Series: Pedagogical sciences*. Issue 53. pp. 100–106. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2023-3-53-100-106> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].

12. Tsegelnyk, T., Zakharova, G. & Sylenko, Y. (2024). Potentsial zastosuvannya tsyfrovyykh tekhnolohiy v osviti n'omu seredovyshti ZVO pry pidhotovtsi maybutnoho pedahoha [The potential of using digital technologies in the educational environment of higher education institutions in the preparation of future teachers]. *Youth & market*, No. 5 (225). pp. 30–34. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.304926> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].

13. Henseruk, H. (2019). Tsyfrova kompetentnist yak odna iz profesiyno znachushchykh kompetentnostey maybutnikh uchyteliv [Digital competence as one of the professionally significant competences of future teachers]. *Electronic*

scientific publication “OPEN EDUCATIONAL E-ENVIRONMENT OF MODERN UNIVERSITY”, No. 6. pp. 8–16. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019.6.816> (Accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].

14. Tolochko, S., Bordiug, N. & Knysh, I. (2020). Transversal competencies of innovative entrepreneurship professionals in lifelong education. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 6. No. 3. pp. 156–165. [in English].

15. Vyshkivska, V., Sylenko, Yu., Golikova, O., Tselhnyk, T. & Patlaichuk, O. (2024). Analysis of the Experience and Prospects of the Implementation of the Moodle Platform for the Organization of Distance Learning in Ukrainian Universities. *Environment. Technology. Resources. Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference*. Vol. 2. Hosted by National Military University, Bulgaria; Rezekne Academy of Technologies, Faculty of Engineering, Latvia (June 27, 2024 – June 28, 2024). pp. 512–518. DOI: <https://doi.org/10.17770/etr2024vol2.8078> (Accessed 25 Oct. 2024). [in English].

Стаття надійшла до редакції 04.11.2024

УДК 378.011.3-051:62

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.316385>

Дмитро Кільдеров, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри технологічної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Анна Логвиненко, аспірант
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ З ІСТОРІЇ ТРУДОВОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті проведений аналітичний огляд фахової підготовки майбутніх учителів технологій в контексті вивчення історії трудового та професійного навчання. На підставі аналізу теоретичної та практичної підготовки вчителів запропоновано і проведено проектування структури та змісту вибіркового курсу з означеної проблематики. Проведено обґрунтування змісту цієї навчальної дисципліни як системотвірної ланки формування у студентів знань історії трудового та професійного навчання. Структуровано вивчення курсу, в якому передбачено у форматі двох змістових модулів, перший з яких “Історія становлення трудового та професійного навчання”, а другий – “Розвиток трудового та професійного навчання у період 1917 рік по даний час”.

Ключові слова: фахова підготовка; вчителі технологій; історія трудового навчання; професійна освіта; професійне навчання; технологічна освіта.

Табл. 1. Літ. 11.

Dmytro Kilderov, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Technological Education Department,
Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University
Anna Logvinenko, Postgraduate Student,
Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University

FEATURES OF PROFESSIONAL TRAINING OF TECHNOLOGY TEACHERS IN THE HISTORY OF LABOUR AND VOCATIONAL EDUCATION

The article presents an analytical review of the professional training of future technology teachers in the context of studying the history of labour and vocational training. Based on the analysis of theoretical and practical training of teachers, the structure and content of an elective course on this issue are proposed and designed. The content of this discipline is substantiated as a systematic link in the formation of students' knowledge of the history of labour and vocational training. The study of the course is structured in the format of two content modules, the first of which is “History of the Formation of Labour and Vocational Training”, and the second is “Development of Labour and Vocational Training in the period from 1917 to the present”.

Молодь і ринок

Youth & market

№ 11 (231) листопад 2024

No. 11 (231) November 2024

Головний редактор

Микола Галів

Відповідальний редактор

Наталія Примаченко

Літературне редагування

Ірина Невмержицька

Макетування та верстка

Ірина Негура

Підписано до друку 02.12.2024 р. Ум. друк. арк. 20,75.

Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 100 прим. Формат 60 x 84 1/8.

Гарнітура Times New Roman.

Віддруковано у друкарні “Посвіт”

82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Мазепи, 7